

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 1110

din 19 septembrie 2016

În ședința din 19.09.2016 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a luat în discuție materialul intitulat „Infrastructura instanțelor din România” (cu anexele aferente), întocmit de către domnul judecător Nicolae Horațius Dumbravă – membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, material transmis spre analiză, dezbateri de Comisia nr. 1 constituită la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, *Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare; integritate și transparența sistemului judiciar.*

Analizând materialul întocmit, care cuprinde o analiză centralizată a infrastructurii tehnice/IT inclusiv din perspectiva camerei de consiliu (Codul de procedură civilă) și analiza centralizată a schemelor de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține următoarele:

Activitatea instanțelor, a judecătorilor, a personalului auxiliar, eficiența acestei activități, ca și încrederea cetățenilor în justiție are câteva coordonate pentru a se ridica la standarde corespunzătoare.

Pe lângă o foarte bună pregătire profesională, efortul susținut al personalului din instanțe, integritatea judecătorilor și personalului auxiliar, suportul logistic al activității judecătorilor, personalului auxiliar, are un rol extrem de important.

Logistica instanțelor este, evident, un concept mai larg, el cuprinde nu numai operațiunile de organizare a unei instanțe, dar și cele legate de asigurarea unei baze materiale adecvate, precum și gestionarea justă a acestei baze materiale. Or, pentru a avea o logistică corespunzătoare, pe lângă un management eficient al componentelor acestui concept, e nevoie de asigurarea de resurse adecvate.

Toate documentele internaționale care tratează independența justiției, a judecătorilor, statuează că asigurarea resurselor corespunzătoare conturează modul în care un stat dă importanța necesară independenței justiției.

Astfel, potrivit Capitolului V dedicat Independenței, eficienței și resurselor, punctul 33: Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile, adoptată de Comitetul de Miniștri la 17 noiembrie 2010, cea de-a 1098-a întâlnire a delegațiilor miniștrilor *„Fiecare stat trebuie să aloce instanțelor de judecată resurse, instalații și echipamente adecvate, care să permită funcționarea acestora în conformitate cu standardele stabilite în articolul 6 al Convenției și care să permită judecătorilor să își desfășoare activitatea în mod eficient”* Același document prevede că, în utilizarea adecvată a resurselor, instanțele ar trebui să aibă un număr suficient de judecători și personal auxiliar instruit în mod corespunzător (punctul 35), iar utilizarea sistemelor electronice de gestionare a dosarelor și a tehnologiilor de comunicare în sistem informatic ar trebui să fie promovate de autorități și de judecători și tot astfel să încurajeze utilizarea lor generalizată în instanțele de judecată (punctul 37).

Totodată, Recomandarea nr. 94(12) a Comitetului de Miniștri către statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată de Comitetul de Miniștri la 13 octombrie 1994, a 516-a întâlnire a secretarilor de stat, prevede la punctul 32 în același sens: *„Judecătorii vor fi de asemenea capabili de a lucra mai eficient și de a da hotărâri în mod prompt, dacă sunt asistați de către personal și echipament adecvate (conform paragrafului 1d). Pentru a se asigura un management îmbunătățit al instanțelor și al dosarelor, este necesar ca toată informatizarea și facilitățile de procesare a datelor să fie disponibile pentru judecători”*.

Documentele internaționale menționate sunt doar câteva dintre cele care leagă, în mod necesar, garantarea independenței justiției, ca și a eficienței și responsabilizării acesteia, de necesitatea asigurării de personal pregătit și infrastructură.

Consiliul Superior al Magistraturii, în calitate sa de garant constituțional al independenței justiției, s-a preocupat și se preocupă de starea infrastructurii instanțelor, ca și a necesarului de personal și a justei echilibrări a schemelor de personal. Aceasta cu atât mai mult cu cât implementarea noilor coduri (civil, de procedură civilă, penal și de procedură penală), ca și a unor acte normative cu impact asupra instanțelor (însolvența persoanei fizice, legea dării în plată), presupun o componentă logistică, de infrastructură importantă în ecuația succesului implementării acestor acte normative.

Preocupările esențiale ale ordonatorilor de credite din justiție (Ministerul Justiției, dar și instanțele ca ordonatori secundari și terțiari de credite) sunt reprezentate, printre altele, de infrastructura sediilor instanțelor, infrastructura IT, dar și de modul în care ar trebui să se pregătească instanțele pentru eventuala intrare în vigoare a dispozițiilor privind dezbaterea fondului în camera de consiliu (art. 389 – 394 Cod procedură civilă).

În acest sens s-a procedat la consultarea instanțelor cu privire la starea și stadiul infrastructurii, pentru a putea stabili următoarele:

- 1) Ce investiții sunt în derulare la instanțele din raza Curții de Apel și în ce stadiu se află ele;
- 2) Care sunt dificultățile întâmpinate în relațiile cu ordonatorul principal de credite/Comisia Națională de Investiții;
- 3) Ce remedii ar fi posibile pentru remedierea acestor posibile dificultăți;
- 4) Ce alte investiții/reparații capitale/reparații curente ar fi necesare la instanțele din raza Curții de Apel;
- 5) Starea actuală a infrastructurii IT și necesitățile instanțelor din raza Curții de Apel.

De asemenea, pentru implementarea dispozițiilor privind camerele de consiliu, ca și infrastructură fizică, s-au solicitat puncte de vedere pentru a se stabili:

-dacă standardizarea propusă e utilă și în cazul unui răspuns afirmativ, ce alte elemente ar mai putea conține această standardizare;

-câte din instanțele din raza fiecărei curți de apel ar putea amenaja camere de consiliu și care sunt acestea;

-câte din spațiile existente ale instanțelor, în mod efectiv, pot fi folosite și de ce necesități suplimentare ar fi nevoie pentru implementarea dispozițiilor relative la camerele de consiliu.

Potrivit raportului ce formează obiectul prezentei analize, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii constată și reține că:

- Infrastructura adecvată, investiția în aceasta, în special în sedii și infrastructură IT, contribuie la eficiența actului de judecată și la încrederea populației în justiție;
- Este nevoie de un plan național coerent pentru infrastructura constituită de sedii și echipament IT, pe termen lung și mediu adoptat de Guvern, de ordonatorul principal de credite (Ministerul Justiției și, după transferul bugetului instanțelor, Înalta Curte de Casație și Justiție), în consultare cu ordonatorii secundari și terțiari (curți de apel și tribunale), după o consultare concretă și aplicată, pe baza unor criterii clar și transparent stabilite;
- Memorandumul încheiat de Guvernul României la data de 10 decembrie 2014 cu obiectivul „*Programul național de consolidare a infrastructurii instanțelor de judecată aflate în municipiile reședință de județ*” trebuie să continue la parametrii inițiali;
- Este nevoie de realizarea unor standarde unitare pentru sediile instanțelor. Inițiativa din 2014 a Ministerului Justiției în această direcție trebuie continuată și finalizată;
- Până la adoptarea unui plan național privind investițiile în sediile instanțelor, trebuie realizată de Ministerul Justiției, în deplină transparență, pe baza unor criterii clar stabilite și cu consultarea ordonatorilor secundari și terțiari, o prioritizare pe termen mediu a obiectivelor de investiții, în funcție de necesitățile imediate, dar și de caracteristicile zonale și fazele investiționale;
- În sensul menționat mai sus, preocuparea Ministerului Justiției pentru accelerarea investițiilor/reparațiilor capitale/reparațiilor curente în reședințele de județ trebuie continuată și accentuată având în vedere activitatea mai mare, expunerea la public numeros, provocările pe care le vor aduce organizarea activității instanțelor prin instituirea camerelor de consiliu. Pe de altă parte, acele instanțe care au o situație

dramatică, trebuie să constituie o prioritate pentru Minister și găsite soluții pe termen mediu și lung pentru funcționarea efectivă a acestora;

- Gestionarea bugetului să fie cedată, conform prevederilor Legii 304/2004, de la Ministerul Justiției. Actuala organizare este mai mult decât deficitară: bugetul este comun cu Administrația Națională a Penitenciarelor, cu aparatul propriu al Ministerului Justiției, cu alte compartimente, astfel că responsabilitatea este difuză la nivelul ordonatorului principal de credite în ce privește infrastructura instanțelor,
- Infrastructura IT a instanțelor este la cote de avarie. Există pericolul real ca sistemul integrat IT să aibă sincopă majoră în funcționare dacă nu se intervine rapid prin înnoirea și aducerea la zi din punct de vedere tehnologic a componentelor de hardware și software,
- Este necesară punerea în aplicare în mod real, de urgență și cu prioritate, a dispozițiilor Hotărârii de Guvern nr. 1155/2014, de aprobare a *Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015 – 2020*, referitoare la obiectivele de la punctele B.3.g. – „consolidarea sistemului informatic judiciar” – B.5.c. – „finalizarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor” – și B.5.d. – „dezvoltarea sistemului de management electronic al documentelor la nivelul instanțelor și parchetelor (arhivarea electronică a dosarelor)”. Nu este clar de ce Ministerul Justiției nu a pus în aplicare această Strategie, care a fost prezentată și în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, derulat în comun cu Comisia Europeană, dar un răspuns public din partea Ministerului Justiției, orientat în mod necesar înspre instanțe – care și-au exprimat îngrijorările și de ce au imperios nevoie dar și către public ce așteaptă ca promisiunile făcute și actele normative să fie puse în practică de către cel care le adoptă;
- Dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la desfășurarea ședințelor de judecată în camere de consiliu nu sunt respinse *de plano* de către instanțele de judecată. Însă, aceste dispoziții trebuie să intre în vigoare atunci când sediile instanțelor sunt pregătite logistic (amenajare spații, extindere etc.) pentru acest scop. Altfel, instituția procedural civilă nu va avea efect, dimpotrivă, va îngreuna

activitatea în multe instanțe, cu consecințe negative pentru înfăptuirea actului de judecată și pentru justițiabili,

➤ Minime cerințe pentru funcționarea camerelor de consiliu având în vedere dispozițiile din Codul de procedură civilă ce ar putea intra în vigoare (suspendate prin Legea nr. 2/2013 și OUG 60/2015):

- sălile necesare camerelor de consiliu trebuie să aibă aproximativ 15 m.p.,
- să fie dotate cu instalație de înregistrare, cu calculator, cu imprimantă,
- sălile trebuie să fie cu acces separat, iar nu cu trecere prin alte birouri, dacă se poate iluminate natural, izolate fonic, pentru a nu deranja activitatea din birourile învecinate,
- amenajarea de spații de așteptare pe coridor și strigarea părților prin aparatură audio,
- mobiliierul trebuie să fie asemănător cu cel necesar unei ședințe de judecată obișnuite,
- nu pot fi transformate birourile judecătorilor în camere de consiliu.

Infrastructura imobilelor instanțelor din România:

În ceea ce privește starea infrastructurii imobilelor instanțelor din România – curți de apel și instanțe arondate, potrivit raportului înaintat de Comisia 1 - *Independența și responsabilizarea justiției, eficientizarea activității acesteia și creșterea performanței judiciare; integritatea și transparența sistemului judiciar*, preocuparea Guvernului și, evident, a Ministerului Justiției, ca ordonator principal de credite pentru instanțe, este neliniară, neconsecventă, de multe ori confuză cu privire la infrastructura instanțelor, a obiectivelor investiționale privind sediile instanțelor.

Nu există o continuitate a politicilor investiționale la nivelul Ministerului Justiției, poate și datorită deselor schimbări de miniștri.

Astfel, faptul că bugetul instanțelor nu este gestionat separat, de un ordonator de credite principal, altul decât Ministerul Justiției, duce la consecința unor sincope majore în politica investițională privind infrastructura instanțelor. Soluția actuală nu este una performantă, soluție prezervată fără o justificare logică și contra dispozițiilor legale, ca

bugetul justiției să fie gestionat de Ministerul Justiției, ce gestionează și bugetele altor instituții, cum e cel al Administrației Naționale a Penitenciarelor, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Autoritatea Națională pentru Cetățenie, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate.

Deși constituțional, statutul procurorilor este acela că se află sub autoritatea ministrului justiției (art. 132 paragraf 1 din Constituția României), Ministerul Public este ordonator principal de credite, în timp ce Constituția prevede independența judecătorilor (art. 124 paragraf 4), însă din punct de vedere bugetar, Ministerul Justiției controlează și gestionează bugetul instanțelor. Lipsa de echilibru și de logică instituțională sunt evidente, iar restabilirea acestui echilibru se impune a fi făcută de urgență, aceasta și pentru că dispozițiile legale au stabilit prin Legea nr. 304/2004 ca bugetele instanțelor să fie preluate de Înalta Curte de Casație și Justiție încă din 01.01.2006 (art. 136), dispoziție care nu a fost pusă, însă, niciodată în aplicare fiind amânată anual.

În ce privește sediile instanțelor, verificările au relevat că, după o lungă perioadă de timp, Guvernul României a adoptat, la data de 10 decembrie 2014, un Memorandum intitulat „*Programul național de consolidare a infrastructurii instanțelor de judecată aflate în municipiile reședință de județ*”. Este pentru prima dată când se ia în discuție necesitatea alocării fondurilor construirii și consolidării de sedii acolo unde realmente nevoie și unde activitatea de judecată cunoaște cea mai mare dinamică.

Practic, acest Memorandum avea două componente principale:

- Construirea unui cartier pentru justiție în București, cu obiectivul de a concentra într-un singur loc un număr mare de instituții din cadrul sistemului judiciar (Curtea de Apel București, judecătoriile sectoarelor 2 și 5, parchetele de sector și Parchetul de pe lângă Tribunalul București, Institutul Național al Magistraturii, Inspekția Judiciară, Consiliul Superior al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri);
- 24 de instanțe noi sau reabilitate aflate în reședință de județ, pentru care s-a prevăzut alocarea din bugetul național (pe o perioadă de 4 ani) a sumei de 287 milioane de euro: 12 sedii de instanțe unde ar fi trebuit să se efectueze lucrări de reabilitare și sau extindere (Arad – extindere tribunal; Bistrița Năsăud – extindere tribunal; Brăila – reparații capitale Palat de Justiție; Resița – extindere tribunal; Sfântu Gheorghe –

reparație capitală Palat de Justiție; Targoviște – reparație capitală, plus extindere judecătorească; Târgu Jiu – extindere tribunal; Deva – reparație capitală tribunal, plus reparație capitală judecătorească; Târgu Mureș – reparație capitală, plus extindere Curtea de Apel, plus tribunal; Zalău – extindere Palat de Justiție; Vaslui – reparație capitală judecătorească; Râmnicu Vâlcea – reparație capitală tribunal) și 12 construcții noi.

Acest Memorandum a fost pus efectiv în aplicare în anul 2015, așa cum rezultă din situațiile transmise Consiliului Superior al Magistraturii, fiind multe obiective de etapă realizate, însă cu începutul anului 2016 s-a constatat o întârziere semnificativă din partea Guvernului României și Ministerului Justiției, ca ordonator principal de credite, fie prin amânarea discuțiilor în comisii de specialitate intra și interinstituționale, fie chiar prin sistarea sine die a obiectivelor stabilite.

Mai mult, la data de 25.05.2016 s-a dispus modificarea Memorandumului cu tema Programul național de consolidare a infrastructurii instanțelor de judecată aflate în municipiile reședință de județ.

Astfel, motivându-se că pe parcursul implementării au intervenit modificări la nivelul amplasamentelor, unele obiective nemaiprezentând prioritate, iar altele fiind deja executate cu fonduri de la buget, dar și pentru asigurarea *unui cadru coerent de exercitare a competențelor fiecărei părți în vederea implementării ...*”, după cum se arată în document, s-a dispus eliminarea nominalizării amplasamentelor, respectiv a sediilor de instanțe, urmând ca acestea să se regăsească în cadrul Protocoalelor ce au fost sau urmează a fi semnate între instituțiile interesate, ca urmare a Memorandumului.

De remarcat că prin acest document din mai 2016 s-a oficializat blocarea prioritizării și implementării obiectivelor stabilite în luna decembrie 2014. De asemenea, celelalte „instituții” interesate, respectiv curțile de apel și tribunalele, ca ordonatori secundari și terțiari de credite, nu au fost consultate cu privire la sistarea acestui program național. Nu în ultimul rând, în modificarea impusă în luna mai 2016 nu s-a trecut la încheierea protocoalelor cu „instituțiile interesate”, nefiind inițiat un dialog cu aceste „instituții”, respectiv cu instanțele, nici până în prezent.

Situația este cu atât mai gravă cu cât în baza Memorandumului inițial, din decembrie 2014, au fost inițiate fie identificarea și trecerea în gestiunea ordonatorului de

credite amplasamente, fie au fost derulate proceduri în vederea reabilitării sau construirii de sedii noi. Prin stoparea intempestivă, se constată că, în prezent, justiția nu beneficiază de o infrastructură adecvată, iar consecințele pot fi detectate nu numai cu privire la nemulțumirile justițiabililor legate de disconfortul resimțit în sediile instanțelor atunci când se realizează actul de judecată sau în comunicarea, inclusiv electronică, a informațiilor și actelor necesare realizării actului de judecată, ci și cu privire la pierderile semnificative de fonduri prin nefinalizarea obiectivelor propuse.

În urma comunicării ordonatorilor secundari (și prin intermediul lor, a ordonatorilor terțiari) de credite a stării infrastructurii fizice la nivelul instanțelor, s-au constatat următoarele:

- Există diferențe notabile în ce privește situația generală a imobilelor în care își desfășoară activitatea instanțele, pe mai multe paliere:
 - Instanțe mici (activitate redusă), care nu se află în reședințe de județ, cu infrastructură fizică excepțională; în același timp, instanțe în reședință de județ (cu activitate mare) cu probleme reale de funcționare efectivă (Brașov, Craiova, Bacău, Vâlcea etc.); instanțe care funcționează la minima rezistență, fie pentru că sediile sunt total inadecvate, fie pentru că sediile nu sunt administrate de Ministerul Justiției, pentru care se plătește chirie și pentru care există riscul ca închirierea să nu fie prelungită.
- Fiecare curte de apel are în derulare, în stadii diferite, investiții/reparații capitale/reparații curente.

În mare parte, deși există greutăți inerente de parcurs, uneori birocratice, nu au fost întâmpinate de către ordonatorii de credite secundari și terțiari dificultăți majore în relațiile, pe palier investițional, cu Ministerul Justiției și cu Comisia Națională de Investiții;

- Sunt situații în care nu se avansează în proiectele investiționale din cauza unor sincope de comunicare, cum ar fi, spre exemplu, parafarea trecerii unor terenuri din administrarea comunităților locale sau a unor ministere în administrarea Ministerului Justiției – prim pas pentru continuarea unor proiecte de investiții necesare în special în reședințe de județ;

- Lipsa de stabilitate în funcții de conducere în compartimentul investiții, dar și la nivel decizional din Ministerul Justiției aduce inevitabile probleme de comunicare cu ordonatorii secundari de credite;
- În unele situații, ordonatorii secundari de credite au indicat o anumită lentoare în derularea proiectelor, rezultat al unor probleme de comunicare cu Comisia Națională de Investiții;
- În ce privește proiectele de investiții cu finanțări externe gestionate de Ministerul Justiției, comunicarea e câteodată fracturată în sensul că se comunică direct cu judecătoriile sau ordonatorii terțiari (subiect al investițiilor), fără a fi informați și ordonatorii secundari despre stadiile proiectelor în derulare.

Pentru remedierea deficiențelor constate au fost propuse, de către ordonatorii de credite secundari și terțiari – curți de apel și tribunale –, următoarele remedii, care ar trebui să fie luate în considerare de ordonatorul principal de credite – Ministerul Justiției:

- comunicarea permanentă a ordonatorului principal de credite cu ordonatorii secundari. Eventual, s-a propus, desemnarea unor persoane concrete din compartimentul investiții din Minister care să răspundă de fiecare ordonator secundar de credite și terțiar de credite și care să răspundă în timp util la dificultățile, întrebările, nelămuririle ordonatorului secundar sau terțiar;
- stabilirea circuitului informației ierarhic, respectiv, Comisia Națională de Investiții, Ministerul Justiției, curțile de apel, tribunale, judecătorii;
- în rezolvarea dificultăților privind derularea proiectelor de investiții noi sau a proiectelor de reparații capitale, modernizări, consolidări imobile existente în domeniul public o soluție ar putea fi crearea unei structuri cu ingineri din toate specialitățile (structură, rezistență, instalații electrice, instalații termice, apă, canal, arhitectură, ventilație) care să avizeze temele de proiectare și proiectele executate de firme specializate, întrucât la instanțele care sunt ordonatori de credite există un singur post de inginer ce poate fi de o anumită specialitate,

- prioritizarea obiectivelor investiționale în mod transparent și după consultarea ordonatorilor secundari și terțiari.

Infrastructura IT a instanțelor:

Plenul reține că potrivit Raportului supus analizei, infrastructura IT este una depășită în proporție de peste 90% - sistemele fiind cu durata de existență mare, 9-10 ani, atât în ce privește partea fizică (componentele tehnice, hardware), dar și tehnologiile software, nu există un program național al Guvernului României, respectiv al Ministerului Justiției pentru asigurarea logistică a infrastructurii IT la instanțe.

Vulnerabilitatea este una majoră, existând pericolul real ca sistemul integrat IT al instanțelor să nu mai funcționeze sau să funcționeze la cote de avarie.

Se reține că Banca Mondială, în raportul său încheiat cu privire la eficiența sistemului de justiție – „*Analiza funcțională a sectorului justiției din România*” –, document de altfel acceptat de Guvernul României, recomandările acestuia fiind un document de lucru pentru adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 1155/2014 de adoptare a Strategiei de Dezvoltare a sistemului judiciar 2015 – 2020, face următoarele recomandări privind infrastructura IT:

- "Consolidarea soluției de management și operațiuni IT; optimizarea și standardizarea infrastructurii informatice; standardizarea hardware-ului și software-ului pentru desktop.",
- "Reducerea și eventual eliminarea dosarelor pe hârtie și îmbunătățirea capabilităților de management electronic al documentelor."

De altfel, chiar Guvernul României a recunoscut că e nevoie de modernizarea infrastructurii IT, inclusiv prin generalizarea dosarului electronic. Astfel, Hotărârea de Guvern nr. 1155/2014, de aprobare a Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015 – 2020, referitoare la obiectivele de la punctele B.3.g. – „*consolidarea sistemului informatic judiciar*” – B.5.c. – „*finalizarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor*” – și B.5.d. – „*dezvoltarea sistemului de management electronic al documentelor la nivelul instanțelor și parchetelor (arhivarea electronică a dosarelor)*”. își propune ca prioritate modernizarea infrastructurii IT.

Însă, această prioritate și obiectivele concrete propuse nu au fost puse în practică, întrucât pași concreți nu au fost făcuți în această direcție și nici bugetele anuale de după

2014 nu au fost prevăzute sume care să fie alocate pentru modernizarea infrastructurii IT.

Așadar, o problemă reală pentru funcționarea instanțelor o constituie infrastructura învechită de IT, dar și problemele care apar din cauza lipsei de coerență în gestionarea bazei tehnice și investiționale în IT, așa cum rezultă din consultarea instanțelor.

Echipamentele hardware (serve, stații de lucru, imprimante) au o uzură fizică și morală avansată, cu efect direct în:

- creșterea costurilor cu mentenanța și reparațiile;
- creșterea riscului de încetare a funcționării echipamentelor, din cauza lipsei pieselor de schimb;
- îngreunarea eficienței activității instanțelor, ca urmare a imposibilității utilizării noilor tehnologii software (cerințele minime hardware sunt peste capacitățile existente);
- creșterea riscului de securitate a utilizării tehnologiei informației prin dependența de sisteme de operare pentru care nu se mai asigură actualizări de securitate.

Marea majoritate a sistemelor de calcul folosesc sistem de operare Windows XP pentru care Microsoft a încetat suportul tehnic și actualizările de securitate încă din 8 aprilie 2014.

Totodată, tehnologiile software utilizate sunt depășite moral, cu efect direct în:

- imposibilitatea utilizării noilor descoperiri tehnologice;
- o slabă eficiență a activității instanțelor;
- creșterea riscului de nefuncționare și securitate, prin încetarea suportului tehnic și a actualizărilor de securitate;
- alocarea inefficientă a resurselor.

S-a precizat că instruirea personalului pentru utilizarea unor tehnologii învechite este contraproductivă existând riscul de a nu putea face instruirea prin firme specializate întrucât, în marea majoritate a cazurilor, firmele de instruire nu asigură cursuri de pregătire pentru tehnologii al căror ciclu de viață a încetat.

Nu în ultimul rând s-a menționat impactul negativ asupra resurselor umane și asupra activității instanțelor, prin:

- menținerea cunoștințelor resurselor umane la nivelul unor tehnologii învechite;
- demotivarea personalului, ca urmare a lipsei de noi provocări;
- creșterea dificultăților de instruire a resursei umane atrase;
- dificultăți majore cu instruirea personalului când se va asigura migrarea la ultimele tehnologii.

Decizia de achiziție de noi tehnologii are în vedere ultimele apariții. Asimilarea noilor tehnologii, de către resursele umane, se realizează cu mari dificultăți dacă diferența dintre nivelul existent și cel nou este mai mare de o generație.

Camerele de consiliu. Suspendarea sau abrogarea art. 213 alin. 1 Cod procedură civilă (desfășurarea procesului în cursul cercetării judecătorești):

Standardizarea propusă de Consiliul Superior al Magistraturii (minimele cerințe pentru funcționarea acestei instituții în raport cu infrastructura fizică a instanțelor, indicate mai sus), are în vedere criterii minime pentru a îndeplini un act de judecată de calitate. Evident că dezideratul acestei standardizări nu poate fi îndeplinit de pe o zi pe alta, însă Consiliul consideră necesar să existe minime cerințe în raport cu care ordonatorii de credite, președinții instanțelor și președinții de secții să poată previziona pe termen scurt și mediu cheltuielile bugetare necesare, dar și fluxul administrativ și al participanților la proces printr-o programare atentă și riguroasă.

Se reține că instanțele în marea lor majoritate au răspuns pozitiv, în sensul că este utilă și necesară o standardizare a spațiilor destinate camerelor de consiliu fiind agreată propunerea Consiliului Superior al Magistraturii (prezentată anterior).

O singură instanță (Curtea de Apel Suceava) a apreciat că nu este oportună în acest moment standardizarea și că ar trebui lăsate instanțele să decidă, chiar în condițiile în care fluxul administrativ și al participanților la proces nu poate fi asigurat conform criteriilor propuse de Consiliul Superior al Magistraturii.

De asemenea, au fost și propuneri în sensul informatizării gestiunii evidenței și fluxului judecării în camerele de consiliu, ca fiecare judecător să aibă la dispoziție o cameră de consiliu în ziua de judecată fixată și un grefier de ședință etc.

Din răspunsurile instanțelor a rezultat că fiecare a luat în calcul, în funcție de spațiile existente, necesarul de camere de consiliu, parte din ele fiind prevăzute a funcționa în săli de judecată, altă parte în spații existente ce pot fi amenajate cu acest scop.

Însă, în foarte mare proporție, așa cum rezultă din centralizarea acestor răspunsuri, camerele de consiliu necesare nu pot fi organizate în spațiile existente, ci e nevoie imperioasă, pentru o activitate fără sincope în aplicarea acestei noi instituții, de modificări ale spațiilor sau de spații/clădiri noi. Aceasta implică o proiecție bugetară consistentă pe care ordonatorul principal de credite – Ministerul Justiției – trebuie să o asigure anterior intrării în vigoare a acestei dispoziții.

Plenul reține că majoritatea instanțelor nu resping *de plano* această instituție procesuală, însă pentru o corectă și adecvată aplicare a acesteia arată că e nevoie ca aceste spații cu destinația de camere de consiliu, în număr suficient, să fie pregătite anterior intrării în vigoare.

Concluzionând, se reține că potrivit Raportului, din centralizarea datelor furnizate de instanțe, pentru implementarea acestei instituții este nevoie de 977 de spații suplimentare cu rol de camere de consiliu, suplimentarea bugetară necesară pentru punerea în funcțiune a acestora fiind de 1.160.753,5 lei, iar suprafața suplimentară necesară ar fi de 30.788 mp.

Coroborând cele constatate și reținute mai sus, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii își însușește următoarele concluzii generale cuprinse în materialul privind analiza centralizată a infrastructurii tehnice/IT inclusiv din perspectiva camerei de consiliu a Codului de procedură civilă și analiza centralizată a schemelor de personal auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor:

1. Este necesară asigurarea unei infrastructuri adecvate, investiția în aceasta, în special în sedii și infrastructură IT, contribuind la eficiența actului de judecată și la încrederea populației în justiție;

2. Este nevoie de un plan național coerent pentru infrastructura constituită de sedii și IT, pe termen lung și mediu adoptat de Guvern, de ordonatorul principal de credite (Ministerul Justiției și, după transferul bugetului instanțelor, Înalta Curte de Casație și Justiție), în consultare cu ordonatorii secundari și terțiari (curți de apel și tribunale), după o consultare concretă și aplicată, pe baza unor criterii clar și transparent stabilite;

3. Memorandumul încheiat de Guvernul României la data de 10 decembrie 2014 cu obiectivul „Programul național de consolidare a infrastructurii instanțelor de judecată aflate în municipiile reședință de județ” trebuie să continue la parametrii inițiali;

4. Este nevoie de realizarea unor standarde unitare pentru sediile instanțelor. Inițiativa din 2014 a Ministerului Justiției în această direcție trebuie continuată și finalizată;

5. Până la adoptarea unui plan național privind investițiile în sediile instanțelor, trebuie realizată de Ministerul Justiției, în deplină transparență, pe baza unor criterii clar stabilite și cu consultarea ordonatorilor secundari și terțiari, o prioritizare pe termen mediu a obiectivelor de investiții, în funcție de necesitățile imediate, dar și de caracteristicile zonale și fazele investiționale:

- în sensul menționat mai sus, preocuparea Ministerului Justiției pentru accelerarea investițiilor/reparațiilor capitale/reparațiilor curente în reședințele de județ trebuie continuată și accentuată. Rațiunile sunt simple: activitate mai mare decât la instanțele care nu sunt locuate în reședințele de județ, expunerea la public mai mare, provocările pe care le vor aduce organizarea activității instanțelor prin instituirea camerelor de consiliu;

- acele instanțe, nu doar cele care se află în reședințe de județ, care au o situație dramatică, trebuie să constituie o prioritate pentru Minister și găsite soluții pe termen mediu și lung pentru funcționarea efectivă a acestora;

6. Gestionarea bugetului să fie cedată, conform prevederilor Legii nr.304/2004, de la Ministerul Justiției. Actuala organizare este mai mult decât deficitară: bugetul este comun cu Administrația Națională a Penitenciarelor, cu aparatul propriu al Ministerului Justiției, cu alte compartimente, astfel că responsabilitatea este difuză la nivelul ordonatorului principal de credite în ceea ce privește infrastructura instanțelor;

7. Infrastructura IT a instanțelor este la cote de avarie. Există pericolul real ca sistemul integrat IT să aibă sincope majore în funcționare dacă nu se intervine rapid prin înnoirea și aducerea la zi din punct de vedere tehnologic a componentelor de hardware și software;

8. Este necesară punerea în aplicare în mod real, de urgență și cu prioritate, a dispozițiilor Hotărârii de Guvern nr.1155/2014, de aprobare a *Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020*, referitoare la obiectivele de la punctele B.3.g – „consolidarea sistemului informatic judiciar” – B.5.c – „finalizarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor” și B.5.d. – „dezvoltarea sistemului de management electronic al documentelor la nivelul instanțelor și parchetelor (arhivare electronică a dosarelor)”. Nu este clar de ce Ministerul Justiției nu a pus în aplicare această Strategie, care a fost prezentată și în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, derulat în comun cu Comisia Europeană, dar un răspuns public este necesar din partea Ministerului Justiției, orientat în mod necesar înspre instanțe – care și-au exprimat îngrijorările și de ce au imperios nevoie (a se vedea Anexa 1), dar și către public ce așteaptă ca promisiunile făcute și actele normative să fie puse în practică de către cel care le adoptă;

9. Dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la desfășurarea ședințelor de judecată în camere de consiliu nu sunt respinse *de plano* de către instanțele de judecată. Însă, aceste dispoziții trebuie să intre în vigoare atunci când sediile instanțelor sunt pregătite logistic (amenajare spații, extindere etc.) pentru acest scop. Astfel, instituția procedural civilă nu va avea efect, dimpotrivă, va îngreuna activitatea în multe instanțe, cu consecințe negative pentru înfăptuirea actului de judecată și pentru justițiabili;

10. Este necesară asigurarea unor minime cerințe pentru funcționarea camerelor de consiliu având în vedere dispozițiile din Codul de procedură civilă ce ar putea intra în vigoare (suspendate prin Legea nr.2/2013 și OUG nr.607/2015):

- sălile necesare camerelor de consiliu trebuie să aibă aproximativ 15 m.p;
- să fie dotate cu instalație de înregistrare, cu calculator, cu imprimantă;
- sălile trebuie să fie cu acces separat, iar nu cu trecere prin alte birouri, dacă se poate lumina natural, izolate fonic, pentru a nu deranja activitatea din birourile învecinate;
- amenajarea de spații de așteptare pe coridor și strigarea părților prin aparatură audio;

- mobilierul trebuie să fie asemănător cu cel necesare unei ședințe de judecată obișnuite;
- nu pot fi transformate birourile judecătorilor în camere de consiliu.

De asemenea Plenul constată că modalitățile de remediere a dificultăților constatate, propuse în cuprinsul raportului sunt întemeiate, astfel că vor fi făcute recomandări autorităților investite cu responsabilitate în acest domeniu (Ministerul Justiției, Comisia Națională de Investiții):

1. Comunicarea permanentă a ordonatorului principal de credite cu ordonatorii secundari. Eventual, desemnarea unor persoane, de către ordonatorul principal de credite, din compartimentul investiții din Minister care să răspundă de fiecare ordonator secundar de credite și terțiar de credite și care să răspundă în timp util la dificultățile, întrebările, nelămuririle ordonatorului secundar sau terțiar.

2. Stabilirea circuitului prompt și eficient al informațiilor legate de proiectele investiționale aflate în derulare între Comisia Națională de Investiții, Ministerul Justiției cu curți de apel, tribunale, judecătoria, la solicitarea acestora din urmă.

3. În rezolvarea dificultăților privind derularea proiectelor de investiții noi sau a proiectelor de reparații capitale, modernizări, consolidări imobile existente în domeniul public o soluție ar putea fi crearea unei structuri cu ingineri din toate specialitățile (structură, rezistență, instalații electrice, instalații termice, apă, canal, arhitectură, ventilație) care să avizeze temele de proiectare și proiectele executate de firme specializate, întrucât la instanțele care sunt ordonatori de credite există un singur post de inginer ce poate fi de o anumită specialitate.

4. Prioritizarea obiectivelor investiționale în mod transparent și după consultarea ordonatorilor secundari și terțieri.

Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază ca fiind necesară sesizarea Guvernului, ministrului justiției, Ministerului Dezvoltării și Reformei Administrative și a Comisiei Naționale de Investiții și va încunoștința instanțele cu privire la cele decise mai sus.

Față de cele expuse, în temeiul prevederilor art. 135 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare și art. 37 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor valabil exprimate ale membrilor prezenți;

PLENUL

CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Însușirea următoarelor concluzii generale cuprinse în materialul intitulat „Infrastructura instanțelor din România” :

1. Este necesară asigurarea unei infrastructuri adecvate, investiția în aceasta, în special în sedii și infrastructură IT, contribuie la eficiența actului de judecată și la încrederea populației în justiție;

2. Este nevoie de un plan național coerent pentru infrastructura constituită de sedii și IT, pe termen lung și mediu adoptat de Guvern, de ordonatorul principal de credite (Ministerul Justiției și, după transferul bugetului instanțelor, Înalta Curte de Casație și Justiție), în consultare cu ordonatorii secundari și terțiari (curți de apel și tribunale), după o consultare concretă și aplicată, pe baza unor criterii clar și transparent stabilite;

3. Memorandumul încheiat de Guvernul României la data de 10 decembrie 2014 cu obiectivul „Programul național de consolidare a infrastructurii instanțelor de judecată aflate în municipiile reședință de județ” trebuie să continue la parametrii inițiali;

4. Este nevoie de realizarea unor standarde unitare pentru sediile instanțelor. Inițiativa din 2014 a Ministerului Justiției în această direcție trebuie continuată și finalizată;

5. Până la adoptarea unui plan național privind investițiile în sediile instanțelor, trebuie realizată de Ministerul Justiției, în deplină transparență, pe baza unor criterii clar stabilite și cu consultarea ordonatorilor secundari și terțiari, o prioritizare pe termen mediu a obiectivelor de investiții, în funcție de necesitățile imediate, dar și de caracteristicile zonale și fazele investiționale:

- în sensul menționat mai sus, preocuparea Ministerului Justiției pentru accelerarea investițiilor/reparațiilor capitale/reparațiilor curente în reședințele de județ trebuie continuată și accentuată. Rațiunile sunt simple: activitate mai mare decât la instanțele care nu sunt locuate în reședințele de județ, expunerea la public mai mare, provocările pe care le vor aduce organizarea activității instanțelor prin instituirea camerelor de consiliu;

- acele instanțe, nu doar cele care se află în reședințe de județ, care au o situație dramatică, trebuie să constituie o prioritate pentru Minister și găsite soluții pe termen mediu și lung pentru funcționarea efectivă a acestora;

6. Gestionarea bugetului să fie cedată, conform prevederilor Legii nr.304/2004, de la Ministerul Justiției. Actuala organizare este mai mult decât deficitară: bugetul este comun cu Administrația Națională a Penitenciarelor, cu aparatul propriu al Ministerului Justiției, cu alte compartimente, astfel că responsabilitatea este difuză la nivelul ordonatorului principal de credite în ce privește infrastructura instanțelor;

7. Infrastructura IT a instanțelor este la cote de avarie. Există pericolul real ca sistemul integrat IT să aibă sincopă majoră în funcționare dacă nu se intervine rapid prin înnoirea și aducerea la zi din punct de vedere tehnologic a componentelor de hardware și software;

8. Este necesară punerea în aplicare în mod real, de urgență și cu prioritate, a dispozițiilor Hotărârii de Guvern nr.1155/2014, de aprobare a *Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015-2020*, referitoare la obiectivele de la punctele B.3.g – „consolidarea sistemului informatic judiciar” – B.5.c – „finalizarea procesului de informatizare a instanțelor și parchetelor” și B.5.d. – „dezvoltarea sistemului de management electronic al documentelor la nivelul instanțelor și parchetelor (arhivare electronică a dosarelor)”. Nu este clar de ce Ministerul Justiției nu a pus în aplicare această Strategie, care a fost prezentată și în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, derulat în comun cu Comisia Europeană, dar un răspuns public din partea Ministerului Justiției, orientat în mod necesar înspre instanțe – care și-au exprimat îngrijorările și de ce au imperios nevoie (a se vedea Anexa 1), dar și către public ce așteaptă ca promisiunile făcute și actele normative să fie puse în practică de către cel care le adoptă;

9. Dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la desfășurarea ședințelor de judecată în camere de consiliu nu sunt respinse *de plano* de către instanțele de judecată. Însă, aceste dispoziții trebuie să intre în vigoare atunci când sediile instanțelor sunt pregătite logistic (amenajare spații, extindere etc.) pentru acest scop. Astfel, instituția procedural civilă nu va avea efect, dimpotrivă, va îngreuna activitatea în multe instanțe, cu consecințe negative pentru înfăptuirea actului de judecată și pentru justițiabili;

10. Este necesară asigurarea unor minime cerințe pentru funcționarea camerelor de consiliu având în vedere dispozițiile din Codul de procedură civilă ce ar putea intra în vigoare (suspendate prin Legea nr.2/2013 și OUG nr.607/2015):

- sălile necesare camerelor de consiliu trebuie să aibă aproximativ 15 m.p;
- să fie dotate cu instalație de înregistrare, cu calculator, cu imprimantă;
- sălile trebuie să fie cu acces separat, iar nu cu trecere prin alte birouri, dacă se poate lumina natural, izolate fonic, pentru a nu deranja activitatea din birourile învecinate;
- amenajarea de spații de așteptare pe coridor și strigarea părților prin aparatură audio;
- mobilierul trebuie să fie asemănător cu cel necesare unei ședințe de judecată obișnuite;
- nu pot fi transformate birourile judecătorilor în camere de consiliu;

Art. 2 - Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și-a însușit măsurile propuse în vederea remedierii disfuncționalităților enumerate în material, propuse de instanțe în calitate de ordonatori secundari și terțieri de credite, și face următoarele recomandări autorităților ce au competențe în asigurarea unei infrastructuri adecvate pentru instanțe, respectiv Guvernul României, Ministerul Justiției, Ministerul Dezvoltării și Reformei Administrative, Comisia Națională de Investiții din cadrul ultimului minister:

1. Comunicarea permanentă a ordonatorului principal de credite cu ordonatorii secundari. Eventual, desemnarea unor persoane de către ordonatorul principal de credite – Ministrul Justiției, din compartimentul investiții sau alte compartimente din Minister care să răspundă de fiecare ordonator secundar de credite și terțiar de credite și care să răspundă în timp util la dificultățile, întrebările, nelămuririle ordonatorului secundar sau terțiar.

2. Stabilirea circuitului prompt și eficient al informațiilor legate de proiectele investiționale aflate în derulare între Comisia Națională de Investiții, Ministerul Justiției cu curți de apel, tribunale, judecătoria, la solicitarea acestora din urmă.

3. În rezolvarea dificultăților privind derularea proiectelor de investiții noi sau a proiectelor de reparații capitale, modernizări, consolidări imobile existente în domeniul public o soluție ar putea fi crearea unei structuri cu ingineri din toate specialitățile (structură, rezistență, instalații electrice, instalații termice, apă, canal, arhitectură, ventilație) care să avizeze temele de proiectare și proiectele executate de firme specializate, întrucât la instanțele care sunt ordonatori de credite există un singur post de inginer ce poate fi de o anumită specialitate.

4. Prioritizarea obiectivelor investiționale în mod transparent și după consultarea ordonatorilor secundari și terțiari.

Art. 3 - Sesizarea ministrului justiției, conform soluției Plenului.

Art. 4-Sesizarea Guvernului, a Ministerului Dezvoltării și Reformei Administrative și a Comisiei Naționale de Investiții, precum și încunoștințarea instanțelor cu privire la cele decise mai sus de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

Data în București, la data de 19 septembrie 2016

Președinte,

Judecător Mircea ARON

